

TĂNG CƯỜNG GIÁO DỤC, RÈN LUYỆN ĐẠO ĐỨC CHO CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN Ở ĐẢNG BỘ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

ThS. ĐOÀN TẤT HOÀI^(*)

ThS. NGUYỄN THỊ THẢO^(**)

Tóm tắt: Thành phố Hồ Chí Minh là một trong những thành phố lớn, có vai trò quan trọng đối với sự phát triển của cả nước. Chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên của Đảng bộ Thành phố có ảnh hưởng đến sự phát triển kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội. Để phát huy vai trò và đáp ứng yêu cầu phát triển của Thành phố hiện nay, cần nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên, trong đó, tăng cường giáo dục, rèn luyện đạo đức để mỗi cán bộ, đảng viên thực sự là tấm gương sáng về đạo đức cách mạng, thực sự là người lãnh đạo, người “đầy tớ” thật trung thành của nhân dân là yêu cầu, nhiệm vụ xuyên suốt của Đảng nói chung, của Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh nói riêng.

Từ khóa: giáo dục, rèn luyện đạo đức; cán bộ, đảng viên; Thành phố Hồ Chí Minh

1 Công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên ở Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh thời gian qua

Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh hiện có 68 đảng bộ cấp trên cơ sở và cơ sở trực thuộc, trong đó có 24 đảng bộ quận, huyện và 43 đảng bộ tương đương (gồm 30 đảng bộ cấp trên cơ sở có chính quyền cùng cấp, 13 đảng bộ cấp trên cơ sở không có chính quyền cùng cấp). Tổng số tổ chức cơ sở đảng của Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh là 2.316 với 211.678 đảng viên⁽¹⁾.

Xác định giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên là một trong những nhiệm vụ

quan trọng của công tác xây dựng Đảng, góp phần nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên, nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng bộ Thành phố, Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh đã ban hành Chương trình hành động số 11-CTrHD/TU ngày 18/8/2016 về thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng, trong đó xác định nhiệm vụ trọng tâm thực hiện đến năm 2020 là: “Triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ và sâu rộng hơn nữa về ý thức tu dưỡng, rèn luyện, nâng cao đạo đức cách mạng, đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, cơ hội, thực dụng, đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và các tệ nạn tham nhũng,

^(*) Học viện Chính trị khu vực II, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

tiêu cực; góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội lần thứ XII của Đảng và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Thành phố lần thứ X⁽²⁾. Trên cơ sở đó, các cấp ủy, tổ chức đảng lãnh đạo và thực hiện công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên.

Những năm qua, công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên ở Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh đã đạt được *một số kết quả* sau:

Một là, các cấp ủy, tổ chức đảng ở Thành phố Hồ Chí Minh đã xây dựng chương trình, kế hoạch giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên

Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, các cấp ủy đảng, tổ chức đảng trực thuộc đã tổ chức thực hiện, xây dựng nội dung, phương thức giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên phù hợp, hiệu quả với các hình thức phong phú, đa dạng trên cơ sở các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, nhất là Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII về *tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ* và Chỉ thị số 05-CT/TW về *đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*. Thành ủy đã ban hành Kế hoạch số 03 - KH/TU và Kế hoạch số 54-KH/TU ngày 20/9/2016 về *đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*; Kế hoạch số 59-KH/TU ngày 25/10/2016 về *tổ chức quảng bá các tác phẩm, ấn phẩm của Hồ Chí Minh và các tác phẩm, ấn phẩm có nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh* gắn với việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII. Đặc biệt, đề cán bộ, đảng viên thực hiện tốt vai trò nêu gương, các cấp ủy đảng ở Thành phố đã ban hành nhiều văn bản hướng dẫn tổ chức thực hiện. Sau 5 năm thực hiện Quy định số 55-QĐ/TW ngày 19/12/2019 của Bộ Chính trị, Thành phố Hồ Chí Minh đã ban

hành 3.251 hướng dẫn, kế hoạch, văn bản chỉ đạo thực hiện quy định này ở tất cả các cấp ủy đảng trên địa bàn⁽³⁾.

Hai là, các cấp ủy, tổ chức đảng đã xây dựng chuẩn mực đạo đức phù hợp với tình hình thực hiện nhiệm vụ chính trị và giáo dục, rèn luyện cán bộ, đảng viên thực hành chuẩn mực đạo đức

Dựa trên các chuẩn mực đạo đức trong Đảng, xã hội, các quy định của Đảng, Nhà nước, các cấp ủy, tổ chức đảng ở Thành phố Hồ Chí Minh đã xây dựng chuẩn mực đạo đức của từng đơn vị và giáo dục cán bộ, đảng viên thực hành chuẩn mực đạo đức. Các quận như Quận 1, Quận 4, Quận 8, Quận Tân Bình, Quận Bình Thạnh, Phòng Cảnh sát phòng cháy và chữa cháy đã ban hành chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên gắn với chức năng, nhiệm vụ. Các đơn vị cũng từng bước hoàn thiện chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp, đạo đức công vụ với phương châm "*sát chức năng, nhiệm vụ, ngắn gọn, dễ nhớ, dễ thực hiện và đánh giá việc thực hiện*", sát với từng đối tượng, ngành nghề, lĩnh vực công tác. Trên cơ sở những tiêu chí, chuẩn mực đạo đức của đơn vị, mỗi cán bộ, đảng viên đăng ký thực hiện.

Đội ngũ cán bộ, đảng viên của Đảng bộ Thành phố đã nêu cao ý thức, trách nhiệm trong thực hành các chuẩn mực đạo đức cách mạng, chuẩn mực đạo đức trong cơ quan, đơn vị, trong đó chú trọng phương thức làm gương và nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý, coi đó là cách giáo dục, rèn luyện đạo đức tốt nhất đối với cán bộ, đảng viên. Sau 05 năm thực hiện Quy định số 101-QĐ/TW về *trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp*, đã có 413 cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp được biểu dương gương người tốt⁽⁴⁾. Qua những tấm gương của cán bộ lãnh đạo, quản lý, tinh thần, trách nhiệm, ý thức tu dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên đã có sự chuyển biến tích cực, góp phần đấu tranh phòng, chống suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong nội bộ.

Ba là, Thành phố Hồ Chí Minh đã thực hiện tốt kiểm tra, giám sát việc giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên, kịp thời chấn chỉnh tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong nội bộ

Xác định kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên là nhiệm vụ quan trọng trong công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên, Thành ủy đã ban hành Đề án số 01-ĐA/TU ngày 29/02/2016 của Ban Thường vụ Thành ủy về tăng cường công tác kiểm tra, giám sát của chi bộ góp phần ngăn chặn suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên thuộc Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh. Bên cạnh đó, các cấp ủy đảng ở Thành phố, các cơ quan chức năng đã ban hành nhiều văn bản với 3.251 văn bản chỉ đạo và 417 văn bản sơ kết, tổng kết thực tiễn công tác kiểm tra cán bộ, đảng viên trong việc thực hiện chuẩn mực đạo đức⁽⁵⁾. Sau 5 năm thực hiện Quy định số 55-QĐ/TW, cấp ủy, ủy ban kiểm tra các cấp đã kiểm tra việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức đối với 863 cán bộ, đảng viên⁽⁶⁾. Từ năm 2012 đến đầu năm 2018, các cấp ủy đảng ở Thành phố Hồ Chí Minh đã tiến hành kiểm tra việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức đối với 9.023 cán bộ, đảng viên, trong đó có 18 cán bộ, đảng viên diện Ban Thường vụ Thành ủy quản lý, 3.908 đảng viên diện Ban Thường vụ cấp trên cơ sở và cấp cơ sở quản lý; 5.097 cán bộ, đảng viên trong các chi bộ, đảng bộ cơ sở⁽⁷⁾.

Mặc dù công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên đã được các cấp ủy, tổ chức đảng ở Thành phố Hồ Chí Minh quan tâm, thực hiện nghiêm túc, song vẫn còn *một số hạn chế* sau:

Thứ nhất, một số cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên chưa nghiêm túc trong xây dựng chương trình, kế hoạch giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên, xây dựng và thực hiện kế hoạch học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Một số cấp ủy, tổ chức đảng còn lúng túng, chưa chủ động, sáng tạo trong triển khai, tổ chức thực hiện các văn bản của Đảng về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, về giáo dục và thực hành

chuẩn mực đạo đức. Theo đánh giá của Thành ủy Thành phố, một số cấp ủy như Đảng ủy Khối Dân - Chính - Đảng, Đảng ủy Sở Giáo dục và Đào tạo, Đảng ủy Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, Đảng ủy Khối các trường Đại học, Cao đẳng, Trung cấp chuyên nghiệp Thành phố, Đảng ủy Sở Lao động - Thương binh và Xã hội Thành phố, Liên đoàn Lao động Thành phố còn chậm và lúng túng trong xây dựng tổ chức thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW. Ban Cán sự đảng Ủy ban nhân dân Thành phố, Đảng đoàn Mặt trận Tổ quốc Thành phố, Ban Thường vụ Thành đoàn, Đảng đoàn các tổ chức chính trị - xã hội chậm xây dựng, hoàn thiện các chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp, đạo đức công vụ trong tổ chức, cơ quan. Ban Cán sự đảng Ủy ban nhân dân Thành phố chậm tham mưu triển khai thực hiện các chuẩn mực đạo đức công vụ, tiếp công dân, cải cách hành chính trong các cơ quan nhà nước, các cấp chính quyền. Công tác tham mưu, rà soát, xây dựng các quy định, quy chế về trách nhiệm của người đứng đầu gắn với việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh của Ban Tổ chức còn chậm.

Không ít cán bộ, đảng viên chưa nghiêm túc thực hành chuẩn mực đạo đức, thậm chí có dấu hiệu vi phạm và vi phạm chuẩn mực đạo đức. Qua kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên thực hành chuẩn mực đạo đức, phát hiện có 581 trường hợp vi phạm chuẩn mực đạo đức, 116 cán bộ thiếu trách nhiệm, vi phạm quy tắc ứng xử, đạo đức nghề nghiệp, thực thi công vụ⁽⁸⁾. Nội dung vi phạm chủ yếu là vi phạm quy tắc ứng xử, đạo đức nghề nghiệp, thực thi công vụ của cán bộ, công chức, viên chức, vi phạm phẩm chất đạo đức, lối sống, vi phạm những điều đảng viên không được làm, tham nhũng, thiếu trách nhiệm, buông lỏng lãnh đạo.

Thứ hai, công tác kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên giáo dục, rèn luyện đạo đức chưa được quan tâm đúng mức

Mặc dù các cấp ủy, ủy ban kiểm tra đã thường xuyên kiểm tra, giám sát và xử lý cán bộ, đảng viên vi phạm, song thực tế, vẫn còn

tình trạng e dè, né nang, né tránh trong kiểm tra, giám sát. Đối tượng kiểm tra, giám sát tu dưỡng rèn luyện, thực hiện chuẩn mực đạo đức chủ yếu ở cấp cơ sở. Sau 5 năm thực hiện Quy định số 55-QĐ/TW, trong tổng số 9.005 đảng viên được kiểm tra, có 6.834 đảng viên cấp cơ sở, chủ yếu do cấp ủy, ban thường vụ đảng ủy cấp trên cơ sở và đảng ủy cơ sở tiến hành kiểm tra⁽⁹⁾. Công tác kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên thực hành chuẩn mực đạo đức, nhất là thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao đối với cán bộ lãnh đạo, quản lý chưa đáp ứng yêu cầu, không kịp thời phát hiện và xử lý vi phạm của cán bộ, đảng viên dẫn đến cán bộ, đảng viên sai phạm, vi phạm pháp luật nghiêm trọng (sai phạm trong quản lý đất đai, quản lý đô thị gây thất thoát tài sản của Nhà nước).

2. Giải pháp tăng cường giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên ở Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

Một là, xác định rõ trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng trong công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên

Các cấp ủy, tổ chức đảng ở Thành phố Hồ Chí Minh cần xác định rõ vai trò, trách nhiệm đối với công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên. Thực tế ở Thành phố Hồ Chí Minh, một số cấp ủy, tổ chức đảng đã buông lỏng vai trò, trách nhiệm trong lãnh đạo, chỉ đạo, kiểm tra, giám sát dẫn đến những sai phạm thậm chí nghiêm trọng của cán bộ, đảng viên, kể cả cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp. Không ít cán bộ, đảng viên bị xử lý kỉ luật với các mức độ khác nhau như một số cán bộ ở Quận Thủ Đức bị xử lý kỉ luật thời gian gần đây. Vì vậy, các cấp ủy đảng phải nhận thức đúng, đầy đủ về tầm quan trọng, nội dung, phương thức giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên với ý thức, trách nhiệm cao.

Các cấp ủy có trách nhiệm xây dựng nội dung và thực hiện các phương thức giáo dục, rèn luyện đạo đức phù hợp với từng đối tượng, đáp ứng yêu cầu thực hiện nhiệm vụ chính trị của cơ quan, đơn vị. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn: “Muốn đảng viên tốt thì chi bộ

phải thường xuyên giáo dục mỗi đồng chí”⁽¹⁰⁾.

Nội dung giáo dục, rèn luyện đạo đức cho đội ngũ cán bộ, đảng viên tập trung vào: (1) Sự kiên định, trung thành với mục đích, lí tưởng của Đảng, về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, đẩy mạnh học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh. Các cấp ủy thực hiện các biện pháp để tác động vào tư tưởng, nhận thức của cán bộ, đảng viên về mục tiêu, lí tưởng của Đảng, thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, nhiệm vụ chính trị của đơn vị; (2) Tinh thần, ý thức trách nhiệm nêu gương trên tất cả các mặt: tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, tự phê bình và phê bình, trách nhiệm trong công tác, mối quan hệ với nhân dân, đoàn kết nội bộ và ý thức tổ chức kỉ luật. Đây là một trong những đòi hỏi xuyên suốt trong quá trình hoạt động của đội ngũ cán bộ, đảng viên; (3) Trách nhiệm cá nhân trong việc phòng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Các cấp ủy, tổ chức đảng cần thực hiện các phương thức giáo dục, rèn luyện đa dạng, phù hợp với từng đối tượng, từng lĩnh vực công tác, trong đó thực hiện tốt các phương thức cơ bản sau: giáo dục, rèn luyện đạo đức thông qua trường, lớp để nâng cao trình độ chính trị cho cán bộ, đảng viên. Giáo dục thông qua phân công công tác cho cán bộ, đảng viên để nắm bắt tâm tư, tình cảm, ý thức, trách nhiệm trong công tác. Giáo dục, rèn luyện thông qua các lớp học tập nghị quyết của Đảng và giáo dục thông qua phương thức nêu gương.

Hai là, xác định trách nhiệm của cán bộ, đảng viên trong hệ thống chính trị Thành phố Hồ Chí Minh đối với việc giáo dục, rèn luyện đạo đức

Là đối tượng của công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức, cán bộ, đảng viên có trách nhiệm nghiêm chỉnh chấp hành và thực hiện Cương lĩnh chính trị, Điều lệ Đảng, các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng, nghị quyết, chỉ thị của Đảng và chính sách, pháp luật của

Nhà nước. Trong từng cơ quan, đơn vị, cán bộ, đảng viên có trách nhiệm thực hiện tốt các nhiệm vụ chính trị được giao, luôn tu dưỡng, rèn luyện, nâng cao chất lượng các mặt công tác, xây dựng cơ quan, đơn vị vững mạnh. Đặc biệt, cán bộ, đảng viên có trách nhiệm phòng, chống chủ nghĩa cá nhân trong tổ chức. Đây là một nhiệm vụ khó khăn, phức tạp, cần kiên quyết, kiên trì với sự quyết tâm và nỗ lực cao để bảo vệ Đảng. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Đảng là gì? Đảng là mỗi chúng ta. Đảng lớn lên là do mỗi chúng ta lớn lên”⁽¹¹⁾. Do đó, mỗi cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu phải không ngừng tu dưỡng, rèn luyện phấn đấu, thực hiện tốt trách nhiệm nêu gương.

Không chỉ là đối tượng giáo dục, rèn luyện đạo đức, cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý còn là *chủ thể* của công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức trong từng tổ chức đảng, chính quyền, đoàn thể. Để làm tốt công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức, mỗi cán bộ, đảng viên phải không ngừng tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, nâng cao năng lực công tác. Cán bộ lãnh đạo, quản lý trong các tổ chức của hệ thống chính trị phải là những tấm gương sáng trong rèn luyện, tu dưỡng đạo đức cách mạng, tự mình gương mẫu “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”, thống nhất giữa lời nói và việc làm, giữa giáo dục và thực hành đạo đức cách mạng để tác động, lan tỏa đến từng cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân.

Ba là, làm tốt công tác quản lý, kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên, nhất là đảng viên giữ chức vụ lãnh đạo, quản lý về việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức

Đây là biện pháp để nêu cao ý thức tổ chức kỷ luật của cán bộ, đảng viên. Quản lý, kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên tu dưỡng, rèn luyện đạo đức để kịp thời phát hiện những biểu hiện lệch lạc về tư tưởng chính trị, suy thoái về đạo đức, lối sống để có biện pháp xử lý phù hợp. Đây cũng là biện pháp quan trọng để làm trong sạch Đảng. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng

nhắc nhở: “Đảng không phải chỉ cần con số cho nhiều, tuy nhiều là tốt, nhưng phải có cái *chất* của người đảng viên”⁽¹²⁾. Bên cạnh đó, quản lý, kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên cần kịp thời phát hiện và biểu dương, khen thưởng những tấm gương điển hình về giáo dục, rèn luyện đạo đức để kích thích, khơi dậy tinh thần tu dưỡng, phấn đấu, rèn luyện, nâng cao đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên.

Để làm tốt công tác quản lý, kiểm tra, giám sát cán bộ, đảng viên, cần căn cứ vào các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước, thực hiện kiểm tra, giám sát trên tất cả các mặt, kết hợp nhiều phương thức quản lý, kiểm tra, giám sát: kiểm tra, giám sát từ trên xuống (người đứng đầu kiểm tra, giám sát cấp dưới), kiểm tra giám sát từ dưới lên (đảng viên kiểm soát cán bộ lãnh đạo, quản lý) và phát huy vai trò của nhân dân kiểm soát cán bộ, đảng viên thực hiện tu dưỡng, rèn luyện.

Thực hiện tốt Quy định số 137-QĐ/TU ngày 01/12/2017 của Ban Thường vụ Thành ủy về *Quy trình giải quyết thông tin phản ánh liên quan các tập thể, cá nhân suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, vi phạm quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước* để tiếp nhận những thông tin, phản ánh của nhân dân về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh.

Trong giai đoạn hiện nay, để đáp ứng yêu cầu phát triển của Thành phố, Thành ủy, các cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên phải đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, thấm nhuần quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng và tăng cường giáo dục, rèn luyện đạo đức cho cán bộ, đảng viên, xây dựng Đảng bộ Thành phố ngày càng trong sạch, vững mạnh, tiếp tục lãnh đạo, xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh là đô thị hiện đại và phát triển □

(1), (4), (7) Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, Báo cáo số 268-BC/TU Báo cáo sơ kết 5 năm thực hiện Quy định số 101-QĐ/TW ngày 07/6/2018 của Ban Bí thư về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo chỉ chốt các cấp, Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 05/5/2018

(2) Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, Chương trình hành động số 11-CTrHD/TU thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng, Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 18/8/2016

(3), (6), (8) và (9) Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, Báo cáo số 165-BC/TU Báo cáo kết quả thực hiện Quy định về công tác

kiểm tra của tổ chức đảng đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức của cán bộ, đảng viên, Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 16/5/2017

(5) Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, Sổ liên thông kê kèm Báo cáo số 165-BC/TU Báo cáo kết quả thực hiện Quy định về công tác kiểm tra của tổ chức đảng đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức của cán bộ, đảng viên, Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 16/5/2017

(10) và (12) Hồ Chí Minh, Toàn tập, tập 15, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.101 và 292

(11) Hồ Chí Minh, Sđd, tập 13, tr.272

TÁC ĐỘNG CỦA LỐI SỐNG VỚI VIỆC XÂY DỰNG, HOÀN THIỆN VÀ THỰC THI CÁC CHẾ ĐỊNH BẮT BUỘC...

(tiếp theo trang 43)

việc hoàn thiện các chế định bắt buộc để định hướng, điều tiết lối sống một cách tích cực.

Tóm lại, mối quan hệ giữa lối sống với các chế định xã hội nói chung và chế định xã hội bắt buộc nói riêng là mối quan hệ biện chứng, tác động lẫn nhau. Chế định xã hội bắt buộc xuất phát từ thực tiễn đời sống (lối sống) được hình thành, xây dựng nên một cách hữu thức, có vai trò định hướng; điều tiết lối sống. Ngược lại, lối sống không chỉ là cơ sở cho việc chế định các quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và các quy định, quy chế của các tổ chức chính trị, kinh tế, xã hội của các cộng đồng dân cư, mà còn có tác động kiểm nghiệm, đánh giá tính đúng đắn của các chế định đó. Do vậy, muốn hoàn thiện các chế định bắt buộc trong lối sống (của lối sống) ở Việt Nam hiện nay, cần dựa vào thực tiễn lối sống để xây dựng các chế định (đồng bộ, toàn diện) và dựa vào lối sống thực tiễn để kiểm định tính khách quan, đúng đắn, thực tế của các chế định, tránh chủ quan, duy ý chí và áp đặt □

(1), (3), (7), (8), (9), (10) và (11) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1998, tr.41, 59, 68 - 69, 69, 63, 59 - 60 và 63

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội thời kì đổi mới (Đại hội VI, VII, VIII, IX), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2005, tr.235

(4) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Hội nghị lần thứ chín Ban Chấp hành Trung ương khóa XI, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2014, tr. 50

(5) và (6) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.70 và tr.250

(12) Ban Tư tưởng - Văn hóa Trung ương, Đẩy mạnh học tập và làm theo đạo đức Hồ Chí Minh, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2007, tr.16

(13) Đào Duy Anh, Việt Nam văn hóa sử cương, Nhà xuất bản Văn hóa Thông tin (tái bản), Hà Nội, 2004, tr.379